

Cauza C-354/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data primirii:**

4 iunie 2021

Instanța de trimitere

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Lituania)

Data deciziei de trimitere:

2 iunie 2021

Recurent:

R.J. R.

Intimat:

Valstybės įmonė Registrų centras

Obiectul procedurii principale

Refuzul înscrierii, în registrul funciar, a dreptului de proprietate al recurentului asupra unui bun imobil, și anume asupra unei parcele de teren situate în Lituania, pe baza unui certificat european de moștenitor emis în Germania.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Interpretarea dispozițiilor Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului; articolul 267 al treilea paragraf TFUE.

Întrebarea preliminară

Articolul 1 alineatul (2) punctul (1) și articolul 69 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor trebuie interpretate în

sensul că nu se opun unor norme juridice ale statului membru în care este situat imobilul potrivit cărora dreptul de proprietate poate fi înscris în registrul funciar pe baza unui certificat european de moștenitor numai în cazul în care toate informațiile necesare pentru înscriere sunt indicate în acest certificat european de moștenitor?

Dispozițiile din dreptul Uniunii invocate

Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2012, L 201, p. 107, denumit în continuare „Regulamentul (UE) nr. 650/2012”): considerentele (7), (8), (18), (67) și (68), articolul 1 alineatul (2) punctul (1), articolul 63 alineatul (2) literele (a) și (b), articolul 68 punctul (1) și articolul 69 alineatele (1), (2) și (5).

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2014, L 359, p. 30, denumit în continuare „Regulamentul (UE) nr. 1329/2014”): articolul 1 alineatul (5) punctul (9) și nota de subsol 13 din anexa IV la formularul V care figurează în anexa 5.

Dispozițiile din dreptul național invocate

Legea Republicii Lituania privind registrul funciar (denumită în continuare „Legea privind registrul funciar”; versiunea modificată prin Legea nr. XII-1833 din 23 iunie 2015 este relevantă în prezenta cauză):

Articolul 5

„[...]”

(2) Operatorul registrului funciar este responsabil, în conformitate cu procedura prevăzută de lege, de corectitudinea și de protecția datelor colectate în registrul funciar. Operatorul registrului funciar este responsabil numai de concordanța datelor înscrise în registrul funciar cu documentele pe baza cărora au fost înscrise aceste date”.

Articolul 22

„Documentele care confirmă nașterea drepturilor asupra bunurilor imobile, orice servituți care grevează drepturile respective și faptele juridice pe baza cărora drepturile menționate sunt înscrise în registrul funciar sunt următoarele:

[...]

(5) un certificat care atestă dreptul succesoral;

[...]

(10) alte documente prevăzute de lege”.

Articolul 23

„[...]

(2) Cererea trebuie prezentată împreună cu documente care să confirme nașterea drepturilor a căror înscriere se solicită, orice servituți care grevează aceste drepturi și faptele juridice conexe. [...]

(3) Documentele pe baza cărora drepturile asupra bunurilor imobile sunt confirmate, iau naștere, încetează, sunt transferate sau grevate [...] trebuie să respecte cerințele actelor legislative și să conțină datele necesare pentru înscrierea în registrul funciar.

(4) Documentele pe baza cărora se solicită înscrierea trebuie să fie scrise lizibil și să cuprindă toate prenumele, numele de familie, denumirile legale, adresele, numerele de identificare ale persoanelor care au legătură cu înregistrarea, precum și numărul unic al bunului imobil a cărui înscriere se efectuează, care este atribuit în conformitate cu procedura stabilită de autoritatea competentă în materie de cadastru. [...]

[...]”.

Articolul 29

„Operatorul registrului funciar refuză înscrierea drepturilor asupra bunurilor imobile [...] dacă în cursul examinării cererii se constată existența uneia dintre următoarele împrejurări:

[...]

(2) documentul pe baza căruia se solicită înscrierea nu îndeplinește cerințele prezentei legi;

[...]

(6) cererea sau documentul prezentat operatorului registrului funciar nu conține datele prevăzute de normele care reglementează registrul funciar necesare pentru

identificarea bunurilor imobile și a persoanelor care dobândesc drepturi asupra acestora [...]”.

Normele care reglementează registrul funciar aprobate prin Rezoluția nr. 379 a Guvernului Republicii Lituania din 23 aprilie 2014:

„[...] 14.2.2. Date de identificare a bunului imobil:

14.2.2.1. Suprafața cadastrală, unitatea cadastrală și numărul cadastral al parcelei de teren;

14.2.2.2. Numărul unic (codul de identificare) al parcelei de teren;

14.2.2.3. Numărul unic (codul de identificare) al structurii;

14.2.2.4. Numărul unic (codul de identificare) al apartamentului sau al sediului”.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 R.J. R., recurentul, deține cetățeniile lituaniană și germană și are reședința în Germania. J.M. R., mama lui R.J. R., a decedat la 6 decembrie 2015; la data decesului său, ea avea reședința obișnuită în Germania. Recurentul, unicul moștenitor al mamei sale, a acceptat întregul său patrimoniu succesoral din Germania fără rezerve în conformitate cu procedura și cu termenele prevăzute în dreptul german. Întrucât patrimoniul succesoral nu cuprindea doar bunuri deținute în proprietate de mama sa în Germania, ci și bunuri situate în Lituania, recurentul a introdus la instanța germană competentă o cerere de emitere a certificatului european de moștenitor în temeiul Regulamentului (UE) nr. 650/2012. La 24 septembrie 2018, Amtsgericht Bad Urach (Tribunalul Districtual din Bad Urach) din Republica Federală Germania a emis recurentului certificatul de moștenitor nr. 1 VI 174/18 (denumit în continuare „certificatul de moștenitor”) care preciza că G. R., care a decedat la 10 mai 2014, a lăsat patrimoniul succesoral lui J.M. R., unicul moștenitor, și certificatul european de moștenitor nr. 1 VI 175/18, care preciza că J.M. R., care a decedat la 6 decembrie 2015, a lăsat patrimoniul succesoral lui R.J. R., precum și că acesta din urmă a fost unicul său moștenitor și a acceptat patrimoniul succesoral fără rezerve.
- 2 La 15 martie 2019, recurentul a depus la VĮ [Valstybės įmonė] Registrų centras (Centrul de stat pentru registre) o cerere de înscriere a dreptului său de proprietate asupra bunurilor imobile înscrise pe numele mamei sale. Împreună cu cererea, recurentul a depus certificatul de moștenitor și certificatul european de moștenitor nr. 1 VI 175/18 emis la 24 septembrie 2018, copii după traducerile acestor documente și copii după pașapoartele emise de Republica Lituania pentru J.M. R., G. R. și R.J. R. La 20 martie 2019, cererea recurentului a fost respinsă prin decizia nr. SPR4-340 a VĮ Registrų centro Turto registrų tvarkymo tarnybos Nekilnojamojo turto registro departamento Tauragės skyrius (Oficiul din Tauragė al Departamentului pentru registrele funciare din cadrul Serviciului de

administrare al registrelor de proprietate al Centrului de stat pentru registre) (denumit în continuare „Oficiul”), care menționa că certificatul european de moștenitor nr. 1 VI 175/18 nu conținea datele prevăzute în Legea Republicii Lituania privind registrul funciar care erau necesare pentru identificarea bunului imobil, altfel spus că acest certificat nu indica bunul moștenit de recurent. Recurentul a formulat o cale de atac împotriva deciziei Oficiului la VĮ Registrų centro Centrinio registratoriaus ginčų nagrinėjimo komisija (Comisia pentru contestații a Serviciului central de înscrieri din cadrul Centrului de stat pentru registre) (denumită în continuare „Comisia”). Prin decizia nr. CSPR-147 din 9 mai 2019, Comisia a confirmat în întregime decizia inițială a Oficiului.

- 3 Întrucât nu a fost de acord cu aceste decizii ale Oficiului și ale Comisiei, recurentul le-a atacat la Regionų apygardos administracinis teismas (Tribunalul Administrativ Regional). Prin hotărârea din 30 decembrie 2019, acțiunea recurentului a fost respinsă ca nefondată. Recurentul a declarat recurs împotriva acestei hotărâri la Lietuvos vyriausioji administracinis teismas (Curtea Administrativă Supremă a Lituaniei) și a solicitat, printre altele, ca problema interpretării Regulamentului (UE) nr. 650/2012 să facă obiectul unei cereri de decizie preliminară adresată Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Argumentele principale ale părților din procedura principală

- 4 Recurentul arată că a acceptat întregul patrimoniu succesoral fără rezerve; prin urmare, în conformitate cu legislația germană aplicabilă întregului patrimoniu succesoral, inclusiv celui din Lituania, nu există niciun temei pe baza căruia să se precizeze în certificatul european de moștenitor drepturile pe care le deține moștenitorul sau să se întocmească o listă a activelor. În opinia recurentului, dreptul succesoral german prevede succesiunea cu titlu universal pentru drepturile unei persoane decedate; prin urmare, întrucât este unicul moștenitor, trebuie să îi fie transferate toate activele deținute de defunct și, în conformitate cu dreptul succesoral german, bunurile succesoriale nu pot fi indicate sau specificate în alt mod; într-o asemenea situație, potrivit unei jurisprudențe constante, instanțele germane nu aplică articolul 68 litera (1) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, care prevede că certificatul trebuie să indice cota-parte care îi revine fiecărui moștenitor și, după caz, lista drepturilor și/sau a bunurilor care revin unui anumit moștenitor, iar aceste instanțe nu includ într-un certificat european de moștenitor informații care să identifice bunul imobil moștenit. Regulamentul (UE) nr. 650/2012 nu conține o astfel de cerință; nu există nici cerința de a se specifica bunul moștenit sau de a se furniza informații care să permită identificarea unui asemenea bun la momentul depunerii cererii de eliberare a acestui tip de certificat. Invocând considerentul (18) și articolul 69 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, precum și punctul 67 din Concluziile avocatului general prezentate în cauza Kubicka (C-218/16, EU:C:2017:387), recurentul afirmă că a furnizat datele respective în cererea sa de înscriere și că acest lucru ar fi trebuit să fie suficient. El susține că neincluderea datelor menționate în certificatul european de moștenitor nu poate constitui un obstacol în calea înscrierii bunului imobil pe care

l-a moștenit, în special în situația în care este unicul moștenitor al bunului în cauză. Datele necesare pentru înscriere pot fi indicate prin furnizarea unor documente sau a unor informații suplimentare. Potrivit recurentului, orice interpretare contrară ar contraveni obiectivului Regulamentului (UE) nr. 650/2012, care constă în simplificarea exercitării drepturilor moștenitorilor.

- 5 Intimatul arată că, în conformitate cu considerentele (18) și (68), cu articolul 1 alineatul (2) litera (1), cu articolul 69 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 și cu punctul (9) din anexa IV la formularul V care figurează în anexa 5 la Regulamentul (UE) nr. 1329/2014, în cazul unei succesiuni care are ca obiect bunuri imobile, înscrierea acestor bunuri imobile trebuie să fie supusă legii statului membru în care sunt situate, indiferent de țara în care a fost emis certificatul european de moștenitor. Temeiurile juridice pentru înscrierea drepturilor asupra bunurilor imobile (printre altele, un certificat de moștenitor) sunt enumerate la articolul 22 din Legea privind registrul funciar; prin urmare, nu cererea depusă de recurent, ci documentele indicate în dispoziția legală respectivă trebuie să confirme nașterea drepturilor pentru care se solicită înscrierea și respectarea cerințelor dispozițiilor legale, iar documentele menționate trebuie să conțină datele necesare pentru înscrierea în registrul funciar. Intimatul nu este de acord cu poziția recurentului potrivit căreia din articolul 29 alineatul (6) din Legea privind registrul funciar reiese că datele relevante pot fi indicate și în cererea depusă. Intimatul arată totodată că niciunul dintre cele două documente emise de Amtsgericht Bad Urach în Republica Federală Germania nu poate servi drept temei pentru înscrierea în registru a drepturilor asupra parcelei de teren care a fost deținută în proprietate de către G. R. În primul rând, certificatul de moștenitor nr. 1 VI 174/18, care precizează că G. R. a lăsat bunul lui J.M. R. nu poate produce efectele juridice urmărite de recurent în Republica Lituania pentru două motive: acesta nu respectă cerințele referitoare la conținutul și la forma certificatului european de moștenitor prevăzute la articolul 68 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 și, prin urmare, nu poate fi considerat ca fiind un certificat european de moștenitor și nici nu constituie un document eliberat în conformitate cu legislația Republicii Lituania. În al doilea rând, certificatul european de moștenitor nr. 1 VI 175/18 nu respectă cerințele Legii privind registrul funciar întrucât nu indică un număr unic al bunului imobil atribuit în conformitate cu normele care reglementează serviciul de cadastru și nu furnizează informațiile necesare pentru identificarea bunului imobil. Intimatul a mai subliniat că recurentul solicita înscrierea dreptului său de proprietate asupra unei singure parcele de teren a cărei proprietară a fost G. R., dar că nu fusese emis niciun certificat european de moștenitor pentru acest bun și nici nu au fost incluse date sau informații despre patrimoniul succesoral al lui G. R. și despre acceptarea sa în certificatul european de moștenitor nr. 1 VI 175/1.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 6 Instanța de trimitere, analizând dispozițiile relevante din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 și din Regulamentul (UE) nr. 1329/2014, observă mai întâi că, pentru

a garanta în mod efectiv drepturile moștenitorilor, ale legatarilor și ale altor persoane apropiate defunctului, precum și ale creditorilor succesiunii, Regulamentul nr. 650/2012 prevede crearea unui certificat european de moștenitor, care trebuie să permită fiecărui moștenitor, legatar sau având-cauză menționat în acest certificat să probeze în alt stat membru calitatea sa și drepturile sale succesoriale [Hotărârea din 1 martie 2018, Mahnkopf (C-558/16, EU:C:2018:138, punctul 36), Hotărârea din 12 octombrie 2017, Kubicka (C-218/16, EU:C:2017:755, punctul 59)].

- 7 În conformitate cu articolul 69 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, certificatul constituie un titlu valabil pentru înscrierea bunurilor succesoriale în registrul corespunzător al unui stat membru. Totuși, potrivit instanței de trimitere, din dispozițiile care reglementează efectele certificatului reiese cu claritate că deținerea acestuia nu implică în sine faptul că nu trebuie să se aplice condițiile legale pentru înscrierea bunurilor imobile prevăzute de legislația statului membru în care este situat imobilul. Această concluzie este confirmată și de explicația cuprinsă în considerentul (18) [al Regulamentul (UE) nr. 650/2012] care precizează că „certificatul european de moștenitor [...] ar trebui să constituie un document valabil pentru înregistrarea bunurilor succesoriale într-un registru al unui stat membru. Acest lucru nu ar trebui să excludă posibilitatea ca autoritățile implicate în operația de înregistrare să-i ceară persoanei care solicită înscrierea să furnizeze astfel de informații sau documente suplimentare, necesare în temeiul legii statului membru în care este ținut registrul”.
- 8 După cum reiese din cuprinsul punctului 67 din Concluziile avocatului general Yves Bot din 17 mai 2017 prezentate în cauza Kubicka (C-218/16, EU:C:2017:387), domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 650/2012 trebuie să se limiteze la modalitățile speciale ale procedurii de înscriere în registre; prin urmare, în practică, alte documente sau informații pot fi impuse în completarea certificatului european de moștenitor, atunci când, de exemplu, acesta nu conține elemente suficient de precise pentru a identifica bunul al cărui transfer de proprietate trebuie înregistrat.
- 9 În acest context, instanța de trimitere subliniază că, potrivit normelor legislației naționale relevante pentru prezenta cauză, informațiile necesare pentru înscrierea în registrul funciar pot fi furnizate doar în documentele enumerate la articolul 22 din Legea privind registrul funciar și că, în situația în care operatorul registrului primește informații incomplete, persoana respectivă nu are competența de a decide să se orienteze în funcție de informațiile prezentate în conformitate cu dispoziția menționată într-un document care nu este considerat ca fiind un temei pentru înscrierea legală.
- 10 Se impune ca efectele unor asemenea norme naționale asupra drepturilor moștenitorilor să fie apreciate în contextul dispozițiilor Regulamentului (UE) nr. 650/2012 și ale Regulamentului (UE) nr. 1329/2014 care reglementează conținutul certificatului. Articolul 68 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 prevede că „[c]ertificatul cuprinde următoarele informații, în măsura în care

acestea sunt necesare în scopul pentru care se eliberează certificatul”. Litera (1) a acestui articol precizează că certificatul trebuie să indice „cota-parte care îi revine fiecărui moștenitor și, după caz, lista drepturilor și/sau a bunurilor care revin unui anumit moștenitor”. Punctul (9) din anexa IV la formularul V care figurează în anexa 5 la Regulamentul (UE) nr. 1329/2014 (care este obligatoriu în măsura în care scopul său este confirmarea calității și a drepturilor moștenitorului) urmărește indicarea „bunului/bunurilor atribuit(e) moștenitorului, pentru care a fost solicitată certificarea (vă rugăm să specificați bunul/bunurile, precum și toate datele de identificare relevante ale acestuia/acestora)”. În nota de subsol 13 de la acest punct se arată că este necesar „[să se precizeze] dacă moștenitorul a dobândit dreptul de proprietate sau alte drepturi asupra bunurilor” și menționează că, „[î]n cazul unui bun înregistrat, vă rugăm să menționați informațiile cerute în temeiul legislației statului membru în care este ținut registrul, în vederea identificării bunului (de exemplu, pentru bunurile imobile, adresa exactă, autoritatea de cadastru, parcela de teren sau numărul cadastral, descrierea bunului imobil)”. Astfel, în cazul furnizării datelor prevăzute în aceste dispoziții ale regulamentelor, certificatul trebuie să constituie un titlu valabil pentru înscrierea bunurilor succesoriale în registrul funciar din Republica Lituania, după cum se prevede la articolul 69 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.

- 11 Curtea de Justiție a precizat în jurisprudența sa că articolul 67 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012 stabilește o obligație a autorității emitente de a utiliza formularul nr. V, prevăzut în anexa 5 la Regulamentul nr. 1329/2014, în scopul eliberării certificatului [Hotărârea din 17 ianuarie 2019, *Brisch* (C-102/18, EU:C:2019:34, punctul 30)]. *Amtsgericht Bad Urach* din Republica Federală Germania a emis Certificatul european de moștenitor nr. 1 VI 175/18 utilizând formularul V cuprins în anexa 5 la Regulamentul nr. 1329/2014; el este însoțit de anexa IV privind confirmarea calității și a drepturilor moștenitorului. Totuși, nu se furnizează informații la punctul (9) din anexa IV la formularul V, care urmărește specificarea bunului (bunurilor) atribuite moștenitorului și pentru care s-a solicitat certificarea. Din argumentele invocate de recurent în recursul său și din jurisprudența instanțelor germane care a fost citată reiese că omiterea unor asemenea date nu constituie o eroare din partea autorității care a emis certificatul.
- 12 Potrivit instanței de trimitere, considerentul (68) al Regulamentului (UE) nr. 650/2012 este relevant în această privință. El precizează în mod expres că „[a]utoritatea care emite certificatul ar trebui să aibă în vedere formalitățile necesare pentru înregistrarea bunurilor imobiliare în statul membru în care este ținut registrul”. Totuși, trebuie amintit de asemenea faptul că, prin formularea acestei poziții în considerentele regulamentului, legiuitorul Uniunii nu a instituit o dispoziție legislativă imperativă aplicabilă autorității care emite certificatul; mai mult, legiuitorul în mod special nu a reiterat poziția respectivă în articolele Regulamentului (UE) nr. 650/2012.
- 13 În aceste împrejurări, având în vedere obiectivele urmărite prin crearea certificatului european de moștenitor și „[p]entru ca o succesiune cu elemente de extraneitate în Uniune să fie soluționată într-o manieră rapidă, simplă și eficace”

după cum a intenționat legiuitorul Uniunii [în prima teză a considerentului (67) al Regulamentului (UE) nr. 650/2012], instanța de trimitere are îndoieli cu privire la interpretarea articolului 1 alineatul (2) litera (1) și a articolului 69 alineatul (5) din Regulamentul nr. 650/2012 și, în consecință, solicită Curții de Justiție să răspundă la întrebarea preliminară.

DOCUMENT DE LUCRU